

SAKARYA
MEDICAL JOURNAL

KRONİK HASTALIKLARDA YAŞAM KALİTESİ VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIM SEMPOZYUMU

24 Ekim 2014

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR ve KONGRE MERKEZİ

SAKARYA MEDICAL JOURNAL

ONURSAL BAŐKAN

Prof. Dr. Muzaffer ELMAS - Sakarya Üniversitesi Rektörü

SEMPOZYUM EŐ BAŐKANLARI

Prof. Dr. Sevin ALTINKAYNAK - Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Müdürü

Prof. Dr. Zekeriya İLÇE - Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yöneticisi

Prof. Dr. Nursan ÇINAR - Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Müdür Yardımcısı

Doç. Dr. Ayşe ÇEVİRME - Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Müdür Yardımcısı

Tülay KAYA - Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma HastanesiSağlık Bakım Hizm. Müdürü

SEMPOZYUM BİLİMSEL KURULU

Prof. Dr. Sevin ALTINKAYNAK - Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Prof. Dr. Nursan ÇINAR - Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Prof. Dr. Zekeriya İLÇE - Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Prof. Dr. Nurgül KESER - Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Nermin OLGUN - Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Ali TAMER - Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi

Doç. Dr. Dilek AYGİN - Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Doç. Dr. Ayşe ÇEVİRME - Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Doç. Dr. Sezgi ÇINAR PAKYÜZ - Celal Bayar Üniversitesi Manisa Sağlık Y.O

Yrd. Doç. Dr. Yusuf AYDEMİR - Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Özden Dedeli ÇAYDAM - Celal Bayar Üniversitesi Manisa Sağlık Y.O.

Yrd. Doç. Dr. Çağrı ÇÖVENER - Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Gülgün DURAT - Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Yrd. Doç. Dr. Havva SERT - Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Yrd. Doç. Dr. Sibel KÜÇÜK - Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

SEMPOZYUM SEKRETERYASI

Arő. Gör. Dilek KÖSE

MScN. Özlem DOĞU

e-mail: yasmakalitesi2014@gmail.com

İÇİNDEKİLER

- 5 Stomalı Hastaların Taburculuğa Hazırlanması**
Lale Kurban, Melek Atasoy, Nursemin Bulut, Demet Mutlu, İlkay Konuşkaner
- 6 Kanser Hastalarının Yaşam Kalitesinin ve Sosyal Destek Düzeylerinin Değerlendirilmesi**
Türkan Çalışkan, Songül Duran, Ayşe Karadaş, Sibel Ergün, Özlem Tekir
- 8 Ameliyathane Çalışanlarının Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi**
Elif Yoldaş, Özlem Doğu, Meryem Çelik
- 9 Kardiyovasküler Cerrahi Girişim Uygulanan Hastalar İçin Hazırlanan Eğitim Broşürünün Yaşam Kalitesine Etkisi**
Özlem Doğu, Hale Çolak Güngörsün, Ferhan Gürer
- 11 Diyabetik Ayak Tedavisinde Hiperbarik Oksijen Tedavisinin Yara İyileşmesi Ve Hastaların Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi**
Mehtap Kavurmacı, Mehtap Tan, Ali Erdal Güneş
- 13 Hemşirelerde Tükenmişlik, Benlik Saygısı ve Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki**
Ünal Erkorkmaz, Özlem Doğu, Nursan Çınar
- 14 Ergenlerde Yaşam Kalitesi: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Örneklemi**
Tülin Özdamar, Fatma Uçar, Dilek Köse, Nursan Çınar
- 16 Kronik Solunum ve Kalp Hastalıklarında Anksiyete ve Depresyonun Hasta Özellikleri ile Değerlendirilmesi**
Özlem Doğu, Yusuf Aydemir, Ayla Amasya, Binnaz Yazgan, Esra Ölmez Gazioğlu, Hüseyin Gündüz
- 17 Yatarak ve Ayaktan Hemodiyaliz Uygulanan Hastalara Bilgilendirici Yaklaşımın Önemi**
Gamze Akyol, Pembe Erim, Özlem Doğu
- 18 18Hipertansif Hastaların Hipertansiyon Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi**
Gülsüm Kaya, Gonca Gül Sevinen

- 20 Bir Üniversite Hastanesindeki Hastaların Hemşirelik Tanılarının Değerlendirilmesi**
Leman Kutlu, Hülya Dizer, Seçil Erden, Zeliha Yılmazoğlu, Hülya Ağgez, Hatice Güven, Zülfiye Bıkmaz, Çağla Daştan, Sibel Taze, Serpil Cengiz, Serap İleri, Songün Ülgen
- 21 Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Somatizasyona Yatkınlığın Yaşam Kalitesine Etkisi**
Gümrah Duygu Atmaca, Gülgün Durat, Kevser Özdemir
- 22 Polikistik Over Sendromu Tanısı Alan Gençlerde Beden Algısı: Nitel Bir Araştırma**
Ayşe Çevirme, Özge Kaynak, Nezihe Uğurlu
- 23 Erişkinlerde(1945-1965 Doğumlular) Hepatit C Taranmalı Erişkinlerde(1945-1965 Doğumlular) Hepatit C Sıklığı**
Mustafa Altındış
- 24 Hemşirelik Eğitiminin Kolorektal Kansere Risk Farkındalığına Etkisi**
Funda Akduran, Nursan Çınar

Stomalı Hastaların Taburculuğa Hazırlanması

Lale Kurban¹, Melek Atasoy¹, Nursemin Bulut¹, Demet Mutlu¹, İlkyay Konuşkaner²

¹ Sağlık Bakanlığı Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sakarya

² Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Antalya

Giriş

Stoma, boşaltımı sağlamak için sistemin geçici ya da sürekli olarak karın duvarına ağızlaştırıldığı bir cerrahi operasyondur. Tedavi amacıyla gerçekleştirilen operasyon sonrası normal yaşamın sürdürülmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi amaçlanmakla birlikte fonksiyon kaybı ve beden imajında değişim nedeniyle farklı sorunlara yol açabilmektedir.

Yöntem

Çalışma 2013 yılında, stoma operasyonu geçiren ve polikliniğe kontrol amaçlı gelen 30 kolostomili hasta ile yapıldı. Örneklem grubu ile ilgili iletişim bilgilerine hastane kayıtlarından ulaşıldı. Hastalar telefon ile aranarak çalışma ile ilgili kendilerine bilgi verildi. Çalışmaya katılmayı kabul eden hastalara kontrol günlerinde ulaşılarak geliştirilen anket formu aracılığıyla yüz-yüze görüşme yöntemi ile veriler toplandı. Elde edilen veriler SPSS 21 programında yüzdeler yöntemiyle değerlendirildi.

Bulgular

Çalışmaya katılan hastaların % 66,7'sinin erkek ve 50 yaş/ üstü, % 26,7'sinin okur-yazar olmadığı görüldü. Hastaların % 43,3 nün ameliyattan önce stoma hakkında bilgi aldığı belirlendi. Ameliyat sonrası stoma bakımının uygulamalı olarak yapılma oranının % 96,7 olduğu görüldü. Stoma bakımına yönelik taburculuk eğitiminin kimin tarafından gerçekleştirildiği sorgulandığında % 46,7'si doktor, % 43,3'ü firma görevlisi ve % 10'u hemşire tarafından gerçekleştirildiğini bildirdi. .

Sonuç

Stomalı bir hastanın yaşamındaki değişikliklere uyumu ve mevcut durumu kabullenebilmesi, sonraki yaşamını olabildiğince bağımsız sürdürebilmesi, aldığı eğitim ve öğrendiklerini uygulayabilmeleri ile yakından ilişkili olduğu bilinmektedir. Stomalı hastanın taburculuğa hazırlanmasında hemşirelerin gösterecekleri çaba önemlidir. Ancak çalışmada hemşirelerin hastanın taburculuk eğitiminde rol alma oranının düşük olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler

Stoma, eğitim, yaşam kalitesi, hemşirelik

Kanser Hastalarının Yaşam Kalitesinin ve Sosyal Destek Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Türkan Çalışkan¹, Songül Duran¹, Ayşe Karadaş¹, Sibel Ergün¹, Özlem Tekir¹

¹ Balıkesir Üniversitesi Balıkesir Sağlık Yüksekokulu, Balıkesir

Giriş

Araştırma, kanser tanısı alan hastaların yaşam kalitesini, sosyal destek düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem

Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini, 01.02-01.05 2010 tarihleri arasında, Balıkesir’de bir devlet hastanesinin kemoterapi ünitesinde ayaktan tedavisi yapılan ve çalışmaya katılmaya gönüllü 102 kanser tanısı almış hasta oluşturdu. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyo-demografi bilgi formu, Beser ve Öz (2003) tarafından kapsam geçerliği ve güvenilirlik çalışması yapılan EORTC QLQ-C30 Yaşam Kalitesi Version 3.0 Türkçe Ölçeği ve Eylem (2002) tarafından geliştirilen ve ülkemiz için geçerlilik, güvenilirliği yapılmış olan Kanser Hastası Sosyal Destek Ölçeği (KHSDÖ) ile toplandı. KHSDÖ sosyal destek puanı, olumlu maddelerden alınan puanların toplamı ile olumsuz maddelerin puanlarının ters çevrilip toplanmasından elde edilen puanların toplamına eşittir. Hastaların kanser hastası sosyal destek ölçeğinden alabilecekleri toplam en düşük puan 1, en yüksek puan ise 175’dir. EORTC QLQ-C30 Yaşam Kalitesi Ölçeği; Genel Sağlık Durumu Ölçeği (GSS), Fonksiyonel Ölçek (FS), Semptom Ölçeği (SS) olmak üzere üç bölümden ve 30 sorudan oluşmaktadır. Hastaların fonksiyonel ölçek ve genel sağlık durumu ölçeği puanının yüksek olması, semptom ölçeği puanının düşük olması ise yaşam kalitesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada KHSDÖ ölçeğinin alfa değeri 0.85, EORTC QLQ-C30 Yaşam Kalitesi Ölçeğinin alfa değeri 0.87 bulunmuştur. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında yüzdeler dağılımları, spearman korelasyon analizi, t testi, One Way Anova ve ileri analizde Bonferroni analizleri ile değerlendirildi.

Bulgular

Araştırmaya katılan hastaların yaş ortalamasının 58.8±11,5, % 58.8’ i erkek, % 60.8’inin ilköğretim mezunu, %90.2’sinin evli, %34.3’ünün herhangi bir işte çalışmadığı ve %96.1’inin sosyal güvenceye sahip olduğu belirlendi. Hastaların % 45.1’i mide, %34.3’ü akciğer, %17.6’sı meme ve %2.9’u baş boyun kanseri tanısı aldığı görüldü. Hastaların KHSDÖ toplam puan ortalaması 143.8±20,8 olup, algıladığı sosyal desteğin yüksek olduğu saptandı. Eğitim durumu, yaşanan yer ile KHSDÖ madde toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edildi (p<0.05). Bonferroni ileri analizinde farkın lise mezunu olan hastalar ile okur-yazar olmayan hastalar arasında ve şehirde yaşayanlar ile köyde yaşayanlar arasında olduğu saptanmıştır. Lise mezunu-okur-yazar olmayan fark : 9.06 p:.003; şehirde yaşayanlar-köyde yaşayanlar fark : 4.78. p:.026 olarak saptanmıştır.

Hastaların EORTC QLQ-C30 Yaşam Kalitesi Ölçeği genel sağlık durumu ölçeği puan ortalaması 55.96±24.21 olarak orta düzeyde bulundu. Hastaların fonksiyonel ölçek bölümünden en yüksek puanı emosyonel fonksiyondan (86.07±22.28), en düşük puanı da uğraş fonksiyonundan (68.13±27.05) aldıkları tespit edildi. Semptom ölçeği bölümünde ise en yüksek puan ortalaması mali zorluk maddesinde (50.00 ± 38.32) görülürken, en yoğun görülen üç semptom yorgunluk, iştahsızlık, uykusuzluk olarak belirlendi.

KHSDÖ ölçeği toplam puanı ile genel sağlık durumu (r=.271 p = .006) ve fonksiyonel ölçek puanları (r = .239 p=.016) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki, Semptom ölçeği ile (r = -.196 p =.048) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Hastaların sosyal destek düzeyi arttıkça yaşam kaliteleri yükselmekte, sosyal destek düzeyi azaldıkça ise yaşam kaliteleri düşmekte olduğu belirlendi.

Sonuç

Kanser hastalarının yaşam kalitelerinin orta düzeyde olduğu, hastaların ailesinden algıladığı sosyal desteğin yüksek olduğu, sosyal destek düzeyi arttıkça yaşam kalitesinin de arttığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kanser, yaşam kalitesi, sosyal destek

Ameliyathane Çalışanlarının Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi

Elif Yoldaş, Özlem Doğu, Meryem Çelik

Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sakarya

Giriş

Yaşam doyumu olarak da tanımlanan yaşam kalitesi, özellikle yoğun stres altında çalışan ameliyathane çalışanlarının mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla yol gösterici bir veri olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, ameliyathanede çalışan sağlık çalışanlarının çalışma şartları ve yaşam kalitelerini belirlemek amacıyla planlandı.

Yöntem

Tanımlayıcı araştırma Ağustos- Eylül 2014 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde çalışan ve çalışma hakkında bilgi verildikten sonra katılmayı kabul eden 50 kişi (hemşire, anestezi teknisyeni, hekim) ile gerçekleştirildi. Veriler, kişisel bilgi formu (12 soru) ve Çalışanlar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği (Professional Quality of Life Scale-ÇYKÖ-30 soru) ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 21 programında yüzdelik ve ortalama kullanılarak değerlendirildi. Örneklem grubu için ölçeğin cronbach alphası 0,63'tür.

Bulgular

Araştırmaya katılan ameliyathane çalışanlarının tanımlayıcı özellikleri incelendiğinde; yaş ortalamasının $36,78 \pm 7,59$ (min: 20; max:59), % 54' ünün kadın, %82'sinin evli, %56'sının hemşire ve %52' sinin lisans veya lisansüstü mezunu olduğu belirlendi. Katılımcıların çalışma saatlerini belirlemek amacıyla sorulan sorularda, % 42'sinin 48 saat ve üzerinde ve çoğunluğunun nöbet usulü (% 58,0) ile çalıştığı görüldü. ÇYKÖ'nin 3 alt boyutu olan mesleki tatmin puan ortalamasının $31,14 \pm 9,95$ (min: 14, max:50), tükenmişlik puan ortalamasının $18,18 \pm 7,07$ (min: 00; max:35) ve eşduyum yorgunluk puan ortalamasının $14,38 \pm 7,08$ (min:3; max:32) olduğu belirlendi. Yaşam kalitesi alt boyutlarından mesleki tatmin ile tükenmişlik arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu ($r=-0.614$, $p=0.000$), aynı şekilde tükenmişlik ile eşduyum yorgunluk arasında ise pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu ($r=0.557$, $p=0.000$) belirlendi.

Sonuç

Memnuniyet veya tatmin duygusunun düzeyini gösteren mesleki tatmin puanının orta düzeyde olduğu, tükenmişlik düzeyini gösteren tükenmişlik alt boyutunun düşük düzeyde olduğu ve benzer şekilde çalışanlara bir destek veya yardım alma durumunu ortaya koyan eşduyum yorgunluk alt boyutunun düşük düzeyde olduğu saptandı. Çalışmada ameliyathane çalışanlarının yaşam kalitesinin orta düzeyde olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler

Kardiyovasküler Cerrahi Girişim Uygulanan Hastalar İçin Hazırlanan Eğitim Broşürünün Yaşam Kalitesine Etkisi

Özlem Doğu, Hale Çolak Güngörsün, Ferhan Gürer

Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sakarya

Giriş

Çalışma, kardiyovasküler cerrahi (KVC) girişim uygulanan hastalara yaşam tarzı değişiklikleri konusunda verilen bilgilendirme amaçlı eğitim broşürünün taburculuk sonrası bilgi düzeylerine ve yaşam kalitesine etkisini belirlemek ve hastaların gereksinimleri doğrultusunda broşürde düzenlemeler yapmak amacıyla planlandı. .

Yöntem

Çalışmaya kurumlardan gerekli izinler alındıktan sonra, bir eğitim ve araştırma hastanesinin kardiyovasküler cerrahi biriminde, son 6 ay içerisinde koroner bypass uygulanmış ve eğitim amaçlı broşür verilerek taburcu olmuş, Haziran-Eylül 2014 tarihleri arasında poliklinik kontrolleri sırasında çalışmaya katılmayı kabul eden 32 kalp hastası alındı. Hastalara, literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından geliştirilen bilgi formu ve yaşam kalitesini değerlendirmek amacıyla Rand Corporation tarafından geliştirilmiş, türkçe güvenilirlik ve geçerlilik çalışması ise Koçyiğit ve arkadaşları tarafından yapılmış olan Kısa Form- 36 ölçeği kullanıldı. Sekiz alt boyutun ölçümünü sağlayan ölçek (fiziksel fonksiyonellik, fiziksel rol sınırlamaları, ağrı ortanca, genel sağlık algısı, enerji/ canlılık, sosyal fonksiyonellik, duygusal rol sınırlamaları, ruh sağlığı), 36 maddeden oluşmaktadır. Alt ölçekler sağlığı 0-100 arasında değerlendirir ve 0 kötü sağlık durumunu, 100 iyi sağlık durumunu gösterir.

Bulgular

Araştırmaya KVC girişimi uygulanan 32 hasta dahil edildi. Bireylerin % 84,4'ü erkek , yaş ortalaması 58.28±9.85 ve tamamı evli, %15.6'sı okur- yazar değil ve ortalama hastalık süreleri 2.0 yıldır. Broşür ile bilgilendirme yapılmış olan katılımcıların % 84,4' ü ilaçlarını düzenli kullandığı, % 93,8'i düzenli beslenme alışkanlığının olduğu, % 59,4'ünün yara bakımı hakkında doğru bilgi ifade ettiği ve günlük yaşam aktiviteleri konusunda verilen sorulara yine çoğunluğunun doğru ifadeler verdiği saptandı. Hasta bireylere yaşam tarzı değişikliği sağlamak amacıyla verilen bilgilendirme amaçlı eğitim broşürünün bilgi puan ortalamasını 3,31±1,42 (min:1 , max:7) olarak orta düzeyde etkilediği belirlendi. Tablo 1' de bilgi puanına göre bireylerin SF-36 alt puan ortalamalarının dağılımına yer verildi.

Tablo1: Bilgi Puanı ve SF- 36 Alt Puan Ortalamalarının Dağılımı (n=32)		
SF-36 Alt Grupları	X ± Sd	Bilgi Puanı Karşılaştırma t;p
Fiziksel Fonksiyon	20,65±4,81 (min:11 , max:30)	20.06; 0.000
Sosyal Fonksiyon	6,03±0,93 (min:4 , max:8)	8.71; 0.000
Fiziksel rol	5,09±1,53 (min:4 , max:8)	4.58; 0.000
Emosyonel Rol	4,15±1,39 (min:3 , max:6)	2.27; 0.030
Mental Sağlık	18,84±3,68 (min:11 , max:27)	22.37; 0.000
Enerji/Yorgunluk	14,62±3,02 (min:10 , max:23)	19.95; 0.000
Ağrı	7,50±2,06 (min:3 , max:12)	9.30; 0.000
Genel sağlık anlayışı	15,21±3,21 (min:10 , max:24)	18.59; 0.000

Sonuç

Çalışmada KVC hastalarının eğitim ve danışmanlık amacıyla verilen broşürün bireylerin bilgi puanını etkilediği ve SF-36 yaşam kalitesi ölçeğinin 8 alt boyutunda da puan ortalamalarını istatistiksel olarak çok anlamlı düzeyde etkilediği görüldü ($p<0.001$). Bu nedenle bu tip kalp hastalığı olan hastalara, mevcut hastalığının tedavisinin yanında yaşam tarzı değişikliği sağlamak ve yaşam kalitelerini korumak amacıyla geliştirilen rehberler ile eğitim desteğinin de verilmesinin yararlı olabileceği düşünüldü.

Anahtar Kelimeler

Kalp hastalığı, eğitim broşürü, yaşam tarzı değişikliği, yaşam kalitesi

Diyabetik Ayak Tedavisinde Hiperbarik Oksijen Tedavisinin Yara İyileşmesi Ve Hastaların Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi

Mehtap Kavurmacı 1, Mehtap Tan1, Ali Erdal Güneş2

¹Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD., Erzurum.

²Sakarya EAH, Suatlı Hekimliği ve Hiperbarik Tıp Bölümü, Sakarya

Giriş

Araştırma, diyabetik ayak ülserli hastalara uygulanan hiperbarik oksijen tedavisinin yara iyileşmesi ve hastaların yaşam kalitesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem

Araştırma, Kasım 2013-Ağustos 2014 tarihleri arasında 21 diyabetik ayak ülserli hasta ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında, literatür bilgilerine dayanılarak araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu, hastaların diyabetik ayak ülserlerini sınıflandırmak için Wagner ülser kalsifikasyon skalası ve SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu'ndan ve çalışmanın yapılacağı kurumlardan gerekli resmi izinler alınmıştır. Deney grubunu standart diyabetik ayak tedavisine ek olarak HBOT uygulanan diyabetik ayak ülserli hastalar, kontrol grubunu ise, Endokrinoloji kliniğine başvuran ve sadece standart diyabetik ayak tedavisi uygulanan hastalar oluşturmuştur. Deney grubundaki hastalara seansları 2.4 ATA da %100 oksijen ile 120 dakika süreli olmak üzere toplam 30 seans HBOT uygulanmıştır. Deney grubundaki hastaların ön testleri HBOT'sine başlamadan hemen önce, son testleri ise HBOT'sinin son seansından hemen sonra (30. Gün) uygulanmıştır. Kontrol grubundaki hastaların ön testleri endokrinoloji kliniğinde standart ayak bakımı tedavisinin başlandığı ilk gün, son testleri ise 30. gün sonunda uygulanmıştır. Verilerin Değerlendirilmesi SPSS 16 paket programında yüzdeler, ortalamalar, t testi, X2 ve Anova testi kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular

Deney ve kontrol grubundaki hastaların gruplar arası son test Wagner skorları karşılaştırıldığında; deney grubundaki hastaların son test Wagner skorlarının, kontrol grubundaki hastaların son test wagner skorlarına göre düşük olduğu ve gruplar arasındaki farkın istatistiksel yönden çok önemli olduğu belirlenmiştir ($p < 0.005$). Hastaların SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği son test puan ortalamaları incelendiğinde; fiziksel iyilik hali, fiziksel rol sınırları, emosyonel rol sınırları, emosyonel iyilik hali, ağrı ve sosyal fonksiyon alt boyutlarında HBOT uygulanan deney grubundaki hastaların puan ortalamalarının kontrol grubundaki hastaların puan ortalamalarından yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel açıdan önemli olduğu saptanmıştır. HBOT alan hastaların Wagner skorundaki azalma istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0.05$).

Tablo Hastaların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Deney ve Kontrol Gruplarının Karşılaştırılması			
Tanıtıcı Özellikler	Deney Grubu	Kontrol Grubu	Test & p
Wagner Skoru	3.20±0.91	3.00±0.89	t:0.156 p:0.698
Yaş	61.00±14.71	59.27±17.12	t: 0.230 p:0.637
Diyabet süresi	11.50±6.25	13.81±6.85	t:0.055 p:0.817
Yara süresi	2.80±2.14	3.45±4.20	t:1.559 p:0.227
Cinsiyet			
Kadın	3 (%30)	3 (%27.3)	X ² =0.019
Erkek	7 (%70)	8 (%72.7)	p:0.890
Medeni durum			
Evli	8 (%80)	19 (%90.9)	X ² =0.509
Bekar	2 (%20)	1 (%9.1)	p:0.456
Eğitim durumu			
Okur-yazar değil	2 (%20)	5 (%45.5)	X ² =1.909
Okur-yazar/ilkokul	4 (%40)	2 (%18.2)	p:0.385
Orta okul/lise	4 (%40)	4 (%36.3)	
Ayak bakımı eğitimi alma durumu			
Eğitim alan	3 (%33.3)	6 (%66.7)	X ² =1.289
Eğitim almayan	5 (%41.7)	7 (%58.3)	p:0.256

Sonuç

Araştırma sonucunda HBOT'sinin hastaların yara iyileşmesi ve yaşam kaliteleri üzerine olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Diyabetik ayak yarası, hiperbarik oksijen tedavisi, yaşam kalitesi.

Hemşirelerde Tükenmişlik, Benlik Saygısı ve Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki

Ünal Erkorkmaz¹, Özlem Doğu², Nursan Çınar³

¹Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi, Sakarya

² Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sakarya

³ Sakarya Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, Sakarya

Giriş

Bu çalışmanın amacı hemşirelerde tükenmişlik, benlik saygısı ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem

Çalışmanın evrenini Sakarya'da bir Eğitim ve Araştırma Hastanesinde görev yapan hemşireler, örnekleme ise çalışma hakkında bilgi verildikten sonra katılmayı kabul eden 131 hemşire oluşturdu. Veriler, kişisel bilgi formu (21 soru), Maslach Tükenmişlik Ölçeği (MTÖ-22 soru), Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ-10 soru), Çalışanlar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği (Professional Quality of Life Scale-ÇYKÖ-30 soru) ölçeği kullanılarak toplandı. Elde edilen veriler SPSS 21 programında, yüzdelik, ortalama ve Pearson korelasyon testleri kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular

Araştırmaya katılan hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri incelendiğinde; %87' sinin kadın, %69,5' inin 25 yaş ve altı, %57,3' ünün evli, %52,7' sinin ve çocuk sahibi olduğu belirlendi. Hemşirelerin %38,2'sinin 1-5 yıldır çalıştığı ve %69,5'inin lisans mezunu olduğu görüldü. MTÖ'nin alt boyutları olan duygusal tükenme ortalaması 16.18 ± 6.76 (min=2, max=35), duyarsızlaşma 6.15 ± 3.57 (min=0, max=17) ve kişisel başarı eksikliği 18.11 ± 5.75 (min=1, max=28) olarak belirlendi. RBSÖ toplam puanı 15.32 ± 3.70 (min=5, max=30) saptandı. ÇYKÖ'nin 3 alt boyutu olan mesleki tatmin 29.78 ± 9.02 (min=9, max=50), tükenmişlik 24.88 ± 6.11 (min=13, max=49) ve eşduyum yorgunluğu 15.90 ± 10.90 (min=1, max=115) olarak tespit edildi.

Çalışanlar için Yaşam Kalitesi Ölçeği alt boyutlarından tükenmişlik ile mesleki tatmin arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu ($r=0.272$, $p<0.05$), benzer şekilde Maslach tükenmişlik ölçeği alt boyutlarından duygusal tükenme ile de arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=0.432$, $p<0.01$) saptandı.

Çalışanlar için Yaşam kalitesi ölçeği alt boyutlarından mesleki tatmin ile Maslach tükenmişlik ölçeği alt boyutlarından duygusal tükenme arasında orta düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r= -0.271$, $p<0.01$), kişisel başarı eksikliği ile güçlü düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu ($r=0.512$, $p<0.01$) belirlendi.

Yaşam kalitesi alt boyutlarından eşduyum yorgunluğu ile Maslach tükenmişlik ölçeği alt boyutlarından duygusal tükenme ile zayıf düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=0.194$, $p=<0.05$), Maslach tükenmişlik ölçeği alt boyutlarından duygusal tükenme ve duyarsızlaşma arasında güçlü düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ($r=0.570$, $p=<0.01$) saptandı.

Sonuç

Tükenmişlik insanlarla yüz yüze çalışan, eğitim ve sağlık hizmetleri gibi insan odaklı mesleklere yönelenlerin maruz kaldıkları mesleki bir zarar olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada hemşirelerde tükenmişliğin mesleki tatmin ve kişisel başarıyı olumsuz yönde etkilediği belirlendi.

Anahtar Kelimeler

Hemşire, tükenmişlik, benlik saygısı, yaşam kalitesi

Ergenlerde Yaşam Kalitesi: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Örnekleme

Tülin Özdamar¹, Fatma Uçar¹, Dilek Köse², Nursan Çınar²

¹ Özel Doğu Marmara Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Giriş

Araştırma, bir özel mesleki ve teknik anadolu lisesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin yaşam kalitesini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem

Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini, Sakarya ilinde bir özel mesleki ve teknik anadolu lisesinde 2014-2015 eğitim- öğretim yılı güz yarısında 10., 11. ve 12. sınıfta öğrenim gören ve çalışmaya katılmaya gönüllü 206 öğrenci ve ebeveyni oluşturdu. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan soru formu ve Memik ve arkadaşları (2007) tarafından geçerlik ve güvenilirliği yapılan Çocuklar için Yaşam Kalitesi Ölçeği (ÇİYKÖ) Ergen ve Ebeveyn Formu kullanılarak toplandı. ÇİYKÖ toplam puanı ne kadar yüksek ise, sağlıkla ilgili yaşam kalitesi de o kadar iyi algılanmaktadır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında yüzdellik, Independent sample t test, Kruskal Wallis, Mann- Whitney U, ve ANOVA ile değerlendirildi.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin %66.5'inin (n=137) kız, % 33.5'inin (n=69) erkek öğrenci ve yaş ortalamasının (15.85 ± 0.80, min=15 max=18), ebeveynlerin % 57.8'inin (n=119) anne, %42.2'sinin (n=87) baba ve yaş ortalamasının (42.42 ± 5.83, min=31 max=60) olduğu bulundu. Araştırmaya katılan ebeveynlerin % 49.5'inin (n= 102) ilköğretim mezunu olduğu, %60.2'sinin (n=124) çalışmadığı ve % 62.6'sının (n=129) ekonomik durumunu iyi olarak algıladığı belirlendi.

Öğrencilerin fiziksel sağlık puan ortalaması 77.78 ± 16.22, duygusal işlevsellik puan ortalaması 72.84 ± 18.56, sosyal işlevsellik puan ortalaması 93.25 ± 10.05, okul işlevsellik puan ortalaması 75.61 ± 15.34, duygusal, sosyal ve okul işlevselliği alt testlerinden oluşan psikososyal sağlık puan ortalaması 80.57 ± 11.52 ve ölçekten aldıkları toplam puan ortalaması 79.60 ± 11.82 olarak bulundu. Ebeveynlerinin değerlendirmelerine göre; fiziksel sağlık puan ortalaması 79.29 ± 13.99, duygusal işlevsellik puan ortalaması 77.06 ± 12.19, sosyal işlevsellik puan ortalaması 90.67 ± 10.40, okul işlevsellik puan ortalaması 77.25 ± 12.16, psikososyal sağlık puan ortalaması 81.66 ± 7.75 ve ölçekten aldıkları toplam puan ortalaması 80.84 ± 8.12 olarak belirlendi.

Öğrencilerin ÇİYKÖ'nden aldıkları toplam puan ortalaması ile cinsiyetleri (t= -.491 p=0.62) ve öğrenim gördüğü sınıfları (F=2.111 p=0.12) arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edildi. Cinsiyet ile ölçeğin alt boyutlarının toplam puan ortalaması karşılaştırıldığında; Erkek öğrencilerin fiziksel sağlık toplam puan ortalamasının (80.93 ± 14.68, min=41 max=100) kız öğrencilere (76.19 ± 16.76, min=0 max=100) göre anlamlı derecede yüksek ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı (t= -1.997 p=0.04). Öğrenim gördükleri sınıf ile sosyal işlevsellik puanı arasında anlamlı düzeyde fark olduğu (KWK =4,332 p=0.03), sınıf düzeyi arttıkça sosyal işlevsellik puanının arttığı bulundu.

Tablo 1. Ergenlere ve ebeveynlerine göre ÇYKÖ'nden alınan puan ortalamaları

Alt Boyutlar	Ergen	Ebeveyn
	Mean ± SD	Mean ± SD
Fiziksel Sağlık Toplam Puanı (FSTP)	77.78 ± 16.22	79.29 ± 13.99
Duygusal İşlevsellik Puanı (DİP)	72.84 ± 18.56	77.06 ± 12.19
Sosyal İşlevsellik Puanı (SİP)	93.25 ± 10.05	90.67 ± 10.40
Okul İşlevselliği Puanı (OİP)	75.61 ± 15.34,	77.25 ± 12.16
Psikososyal Sağlık Toplam Puanı (PSTP)	80.57 ± 11.52	81.66 ± 7.75
Ölçek Toplam Puanı (ÖTP)	79.60 ± 11.82	80.84 ± 8.12

Sonuç

Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre fiziksel sağlığının daha düşük, 12. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 10. ve 11. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre sosyal işlevselliğinin yüksek olduğu bulundu.

Anahtar Kelimeler

Ergen, yaşam kalitesi, lise, mesleki ve teknik anadolu lisesi.

Kronik Solunum ve Kalp Hastalıklarında Anksiyete ve Depresyonun Hasta Özellikleri ile Değerlendirilmesi

Özlem Doğu¹, Yusuf Aydemir², Ayla Amasya¹, Binnaz Yazgan¹,
Esra Ölmez Gazioğlu¹, Hüseyin Gündüz²

¹ Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

² Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş

Çalışma; bir eğitim ve araştırma hastanesinde, kronik solunum yolu (KOAŞ ve Astım) ve kronik kalp hastalığı nedeniyle yatarak tedavi gören hastaların emosyonel durumlarını değerlendirmek, sosyo-demografik özellikler ve hastalık çeşidi ile depresyon ve anksiyete arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla yapıldı.

Yöntem

Tanımlayıcı türdeki çalışmaya, Ağustos-Eylül 2014 tarihleri arasında, göğüs ve kardiyoloji kliniklerinde yatan, bilinen psikiyatrik hastalığı olmayan 65 hasta dahil edildi. Hastaların sosyo-demografik özellikleri yüz yüze görüşme yöntemi ile; emosyonel durumları hastanın kendi doldurduğu 14 sorudan oluşan "Hastane Anksiyete ve Depresyon (HAD) Ölçeği" kullanılarak değerlendirildi. Ölçeğin Coranbach Alfa: 0,732, anksiyete alt puanından alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar min:1 , max:21 iken, depresyon alt puanından min:1 , max:20 idi. Elde edilen veriler SPSS programında frekans, ortalama, bağımsız ve bağımlı gruplarda t testi, kolerasyon, ki-kare ve mann whitney u testleri ile değerlendirildi.

Bulgular

Çalışmaya alınan hastaların 32'si (% 49.2) kronik solunum yolu hastalığına, 33'ü (% 50.8) kronik kalp hastalığına sahipti ve ortalama hastalık süreleri 7 yıldır. Tüm hastalarda anksiyete oranı % 52.3, depresyon oranı % 75.4 bulundu. Kronik Solunum Yolu Hastalığı olan grupta ortalama anksiyete skoru 8.28 ± 4.10 , Kronik Kalp Hastalığı olan grupta ortalama anksiyete skoru 11.39 ± 4.23 bulundu ve aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı idi ($p=0.004$). Ortalama depresyon skoru; kronik solunum yolu hastalarında 8.59 ± 3.80 ve kronik kalp hastalığında 10.15 ± 4.19 bulundu ve iki grup arasında anlamlı farklılık yoktu ($t:63$; $p=0.123$). Yaş ile anksiyete ($r:0,256$; $p=0.040$), ve depresyon ($r:0,347$; $p=0.005$) puanları arasında anlamlı ilişki varken; cinsiyet ile anksiyete ve depresyon puanları arasında ($r:-0,829$; $p=0.410$ ve $r:-1,495$; $p=0.140$) ve hastalık süresi ile anksiyete ve depresyon puanları arasında ($r:-0,134$; $p=0.289$ ve $r:0,064$; $p=0.614$) arasında anlamlı ilişki yoktu. Yaş arttıkça anksiyete ($r=0.256$) ve depresyon ($r=0.347$) artmaktaydı.

Sonuç

Psikiyatrik komorbiditeler, kronik somatik bozukluğa sahip hastalarda oldukça sık görülür. Çalışmamızda, depresyon ve anksiyetenin; astım, KOAŞ ve Kalp hastalıklarında yüksek oranda bulunduğu tesbit edilmiştir. Bu psikiyatrik komorbiditeler hastaların tedavi sürecini de önemli ölçüde olumsuz etkileyebilmekte ve somatik hastalığını daha da ağırlaştırabilmektedir. Bu nedenle bu tip kronik hastalığı olan hastalara, mevcut hastalığının tedavisinin yanında psikososyal desteğin de verilmesi yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler

Kronik solunum yolu hastalığı, kronik kalp hastalığı, anksiyete, depresyon, emosyonel durum.

Yatarak ve Ayaktan Hemodiyaliz Uygulanan Hastalara Bilgilendirici Yaklaşımın Önemi

Gamze Akyol, Pembe Erim, Özlem Doğu

Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş

Araştırma, yatarak ve ayaktan hemodiyaliz tedavisi uygulanan hastalara bilgilendirici yaklaşımın önemini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem

Kesitsel tipte tanımlayıcı araştırma, Haziran-Eylül 2014 tarihleri arasında, 53 kronik böbrek yetmezliği (KBY) nedeniyle diyaliz tedavisi gören hastalar ile gerçekleştirildi. Veriler, araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda geliştirilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden bireylerde anket formu aracılığıyla yüz-yüze görüşme yöntemi ile toplandı. Anket formu, sosyo-demografik özelliklerine ilişkin 5 soru, genel sağlık öykülerine ilişkin 6 soru, tedavi ile ilgili bilgi durumuna ilişkin 8 soru olmak üzere toplam 19 soru içerdi. Her bir soru için biliyorsa "1" bilmiyorsa "0" puan verilmiştir. Alınabilecek puanlar min:3, max:8 olup, puanlar yükseldikçe, tedavinin güvenli biçimde sürdürülebileceği kabul edildi. Elde edilen veriler SPSS programında frekans, ortalama, bağımsız ve bağımlı gruplarda t testi, kruskal wallis ve mann whitney u testleri ile değerlendirildi.

Bulgular

Katılımcıların yaş ortalaması $56,71 \pm 15,73$ (min=18, max= 88), % 56,6'sı erkek, % 73, 6'sı evli, % 79,3'ünün kendini sadece "okur yazar" olarak ifade ettiği, % 60,4'ünün haftada en az 3 ve üzeri hemodiyalize girdiği, % 56,6'sının yatarak hemodiyaliz ve % 43,4'ünün ayaktan hemodiyaliz tedavisi gördüğü saptandı. Hastalık ve tedavi süreci hakkında eğitim alma durumu incelendiğinde % 75,5'inin eğitim aldığı, eğitim alanların ise sadece % 28,3'ünde bu eğitimin hemşire tarafından yapıldığı, bilgi puan ortalamalarının ise $6,05 \pm 1,33$ (min:3, max:8) olduğu bulundu. Bilgi puan ortalaması ile yaş arasında çok anlamlı ilişki olduğu (t:21,016, p:0.000) ve yaş artıkça bilgi puanının düştüğü belirlendi. Bilgi puan ortalaması ile cinsiyet (t:0,227, p:0.057), medeni durum (t:0,779, p:0.777), ve eğitim durumu (KW:5,116, p:0.161), arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptandı. Hemodiyaliz tedavisini ayaktan ve yatarak tedavi görme durumu ile bilgi puan ortalamaları karşılaştırıldığında çok anlamlı olduğu (U:117,0, p:0.000), ayaktan tedavi görenlerin bilgi puanı yatarak tedavi görenlerin bilgi puanına daha yüksek olduğu görüldü.

Sonuç

Kronik böbrek yetmezliği, uzun süreli özel bakım ve kontrol gerektiren bir hastalık grubudur. Çalışmadan elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda, hemşirelerin bilgilendirme rolünü daha fazla yerin getirmesi gerektiği ve hastalara tedavileri süresince uygulanan hemodiyaliz tedavisi ve kendi bakımları konusunda eğitim programları düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler

KHemodiyaliz, bilgilendirme, bilgi durumu, hemşire.

Hipertansif Hastaların Hipertansiyon Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Gülsüm Kaya¹, Gonca Gül Sevinen²

¹ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Enfeksiyon Hastalıkları ABD, Sakarya

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik ABD, Sakarya

Giriş

Hipertansiyon erişkin yaştaki mortalite ve morbiditenin en önemli sebeplerinden biridir. Düzenli tedavinin yapılmaması hipertansiyonun organ hasarlarını artıracığından etkin düzenli tedavi önemlidir. Tedaviye uyum, hastanın tedaviye katılımı, kolay uygulanabilirliği gibi faktörlerle ilişkilidir. Etkin bir tedavi planı ve tedaviye uyum ile hipertansiyonu olan bireylerde yaşam kalitesi artırılabilir. Çalışma hipertansiyon teşhisi ile yatışı olan hastaların sosyodemografik özelliklerini incelemek ve hipertansiyon hastalığı hakkında bilgi düzeylerini ölçmek için yapıldı.

Yöntem

Çalışma Temmuz-Ekim 2014 arası Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dahiliye Kliniği'nde hipertansiyonu olan ve çalışmayı kabul eden 40 hastanın sosyodemografik verilerini ve hipertansiyon hakkında bilgi düzeylerini ölçmek amacı ile yapıldı. Dahiliye Klinik Şefi'nden çalışma onayı alındıktan sonra, çalışmayı kabul eden hastalara araştırmacı tarafından literatür taranarak oluşturulan 30 soruluk anket uygulandı. Veriler SPSS 21 programında analiz edildi.

Bulgular

Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması $67 \pm 1,5$ (min:20; max:86), 20'si bayan, 20'si erkek ve ilkokul mezunuydu (n:24). Evli (%72,5 ; n:29), eşi ve çocukları ile yaşamaktaydı (%70 ; n:28). Hastalar ortalama $9,4 \pm 7,5$ (min:1 max:30) yıl hipertansiyon hastası idi. Klinikteki yatış tanıları kronik böbrek yetmezliği (%35), diyabetes mellitus (%22,5), hipertansiyon (%17,5), enfeksiyon (%10) ve anemi (%5) idi. Hastaların %57,5 (n:23)'i beslenmelerine dikkat ettiklerini ifade ederken; %72,5 (n:29)'ünün uyguladığı diyet yoktu. %87,5'si (n:35) sürekli ilaç kullanırken; %57,5 (n:23)'i kullandıkları ilacın adını bilmiyordu. Hastaların %72,5 (n:29)'i daha önceden hipertansiyon kelimesini duyduğunu ifade ederken; 'Hipertansiyon nedir?' sorusuna hastaların %45 (n:18)'i cevap verdi. Hipertansiyon sınır değeri ve kan basıncı normal değerleri kaçtır sorularına doğru cevap verenlerin sayısı azdı (Tablo-1). Tedavinin takip edildiği yer üniversite hastanesi hastanesi olup (n:29); 'Kan basıncı ölçüm sıklığı nasıl olmalıdır?' sorusuna haftada bir cevap verenler çoğunlukta idi (n:29). Hastaların %80 (n:32)'i düzenli ilaç kullandığını, ilaçlarını kendi aldığını (%73; n:30) ifade ederken; %57,5 (n:23)'i kullandığı ilacın adını bilmemekteydi. Hastaların ilaç bilgi düzeyleri ile ilgili sorular Tablo-2'de verildi.

Tablo-1: Hipertansiyon sınır değeri ve kan basıncı normal değeri sorularına verilen cevap

Açıklama	Bilmiyorum (n)	Doğru Cevap Verenler (n)	Yanlış Cevap Verenler (n)
Kan Basıncı Normal Değeri	13	11	16
Hipertansiyon Sınır Değeri	27	9	4

Tablo-2: İlaç Bilgi Düzeyleri ile ilgili sorulan sorular

Açıklama	Evet (n)	Hayır (n)
İlacın İsmi Bilmiyorum	17	23
İlaç Dozunu Biliyorum	29	11
İlacı Kutusundan Tanıyorum	30	10
İlacı Şeklinden Tanıyorum	28	12

Sonuç

Çalışmamızda, hastaların hipertansiyon hastalığı ile ilgili yeterli bilgiye sahip olunmadığı görüldü. Hipertansiyon hastalarının tedavisi planlanırken; hastaların tedavi sürecine dahil edilmesi, düzenli takip edilmesi ve konu ile ilgili eğitimlerin verilmesi ile hastaların bilgi düzeyi ve yaşam kalitesinin artırılması kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler

Bilgi düzeyi, hipertansiyon, dahiliye kliniği

Bir Üniversite Hastanesindeki Hastaların Hemşirelik Tanılarının Değerlendirilmesi

Leman Kutlu, Hülya Dizer, Seçil Erden, Zeliha Yılmazoğlu, Hülya Ağgez, Hatice Güven, Zülfiye Bıkmaç, Çağla Daştan, Sibel Taze, Serpil Cengiz, Serap İleri, Songün Ülgen

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi, İstanbul

Giriş

Bu çalışma bir üniversite hastanesinin yataklı birimlerindeki hastaların hemşirelik tanılarını değerlendirmek ve ortak dil oluşturmak amacıyla planlanmıştır.

Yöntem

Bu çalışma tarama modelinde; tanımlayıcı ve kesitseldir. 12 hemşire tarafından 12,13,14 Temmuz 2011 tarihlerinde nokta gün alınarak, 22 Anabilim Dalının yataklı servislerinde yatan 312'si kadın ve 356'sı erkek olan 668 hastanın hemşirelik tanıları ve girişimleri taranmıştır. Veri toplama aracı olarak, hastanın yattığı anabilim dalı, tıbbi tanısı, cinsiyet, yatış süresi, hemşirelik tanıları ve girişimlerini içeren bilgi formu kullanılmıştır. Standartizasyonun oluşturulmasında North American Diagnosis Association-International (NANDA-I) hemşirelik tanıları ölçüt olarak kullanılmış ve sınıflandırılması yapılmıştır.

Veriler bilgisayar ortamında SPSS 14.00 programı kullanılarak değerlendirilmiştir. İstatistiksel yöntem olarak yüzdeleme ve cross tablo kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmadaki hastaların çoğunun İç Hastalıkları (n:140) ve Cerrahi Anabilim Dalında (n:87) yattığı, 1196 hemşirelik tanısı konulduğu saptanmıştır. Bu tanıları NANDA-I da ki hemşirelik tanılarıyla karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma NANDA-I hemşirelik tanıları, bir tanıya karşılık gelen ancak farklı ifadelerle yazılan ve birden fazla farklı tanıyı içeren ancak tek bir tanı olarak ifade edilmiş tanıları olarak iki grupta toplanmıştır. NANDA-I'da bir tanıya karşılık gelen ancak farklı ifadelerle yazılan tanıları incelendiğinde; Oral Mukoz Membranda Değişim tanısı 123 hastanın 30'unda, Enfeksiyon Riski tanısı 128 hastanın 61'inde, Ağrı tanısı 54 hastanın 26'sında, Doku Bütünlüğünde Bozulma/Bozulma Riski tanısı 42 hastanın 16'sında, Elektrolit Dengesinde Bozulma Riski tanısı 35 hastanın 18'inde, Bilgi Eksikliği tanısı 32 hastanın 14'ünde, Hipertermi/Hipotermi ile ilgili 27 hastanın 18'inde, Kanama Riski tanısı 21 hastanın 13'ünde ve Anksiyete tanısı 7 hastanın 6'sında farklı ifade edildiği saptanmıştır.

NANDA-I hemşirelik tanıları birden fazla karşılığı olan tanıları incelendiğinde; Bakım ve Takiple ilgili 244 hastanın 120'sinde, Komplikasyonla ilgili 119 hastanın 32'sinde, Genel olarak 97 hastanın 61'inde, PVK/CVK/PORT/IV Kateterle ilgili 59 hastanın 29'unda, GIS ile ilgili 38 hastanın 23'ünde, İletişimle ilgili 35 hastanın 25'inde Solunum Sistemiyle ilgili 31 hastanın 15'inde, Travma Riskiyle ilgili 28 hastanın 8'inde, Deriyle ilgili 18 hastanın 6'sında, Kas İskelet Sistemiyle ilgili 7 hastanın 6'sında, yarayla ilgili 4 hastanın tamamında ve Sorun tanımlanmamış olarak belirtilen 50 hastanın 11'inde birden fazla karşılığı olacak şekilde tanılandığı saptanmıştır.

Sonuç

Hemşirelik tanılarının ifadesinde farklılıkların olduğu saptanmış olup; eğitimin ve hemşire devir hızının etkili olduğu, farklılıkların giderilmesinde periyodik denetimlerin ve eğitimlerin artırılmasının, otomasyon sisteminin etkin kullanılmasının ve hemşirelik tanılarına yönelik çalışmalara hemşirelerinin katılmasının etkili olacağı ve bu doğrultuda ortak bir dil kullanılarak gerçekleştirilecek bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımının bireyin yaşam kalitesini iyileştireceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, tanı, NANDA-I

Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Somatizasyona Yatkinlığın Yaşam Kalitesine Etkisi

Gümrah Duygu Atmaca, Gülgün Durat, Kevser Özdemir

Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Sakarya

Giriş

Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde, somatizasyona yatkinlığın yaşam kalitesine etkisinin incelenmesidir.

Yöntem

Çalışmanın evrenini Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda okuyan 941 öğrenci, örneklemini ise çalışma hakkında bilgi verildikten sonra çalışmaya katılmayı kabul eden 193 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar, sosyo-demografik özelliklerinin sorgulandığı Görüşme Formu, yaşam kalitesi değerlendirmesi için Ware ve Sherbourne (1992) tarafından geliştirilen SF-36 kısa formu, bireylerin bedensel belirtilerini nasıl yaşadıklarını ve somatizasyona yatkinliklerini ölçmek için Barsky ve ark. geliştirmiş olduğu (1990) SSAS ölçekleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin analizi SPSS programı kullanılarak yapılmıştır. Veriler ortalama, Mann Withney U, Kruskal Wallis, Pearson korelasyon testleri kullanılarak değerlendirilip, yüzdelik olarak gösterilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin %85'i kadın, yaş ortalaması 19.97 ± 2.51 'dir. %76.7'si hemşirelik bölümünde okumaktadır. Öğrenciler derse devam etme durumlarını %49.7'si iyi olarak değerlendirmişlerdir. Şu anda okuduğunuz bölümü isteyerek mi seçtiniz sorusuna %77.2'si evet yanıtını vermiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin anne (%57.5) ve baba (%38.9) eğitim düzeyi ilköğretimdir. %74.1'i ekonomik durumlarının orta düzeyde olduğunu, %51.3'ü yurtda ikamet ettiklerini belirtmişlerdir. Yaşam kalitesi ölçeğinin, fiziksel fonksiyon ($r = -.37; p < .001$), fiziksel sorunlara bağlı rol kısıtlılığı ($r = -.29; p < .001$), ağrı ($r = -.34; p < .001$), enerji, vitalite/yorgunluk ($r = -.29; p < .001$), emosyonel sorunlara bağlı rol kısıtlılığı ($r = -.26; p < .001$), mental sağlık ($r = -.33; p < .001$) alt boyutları ile bedensel duyuları abartma ölçeği arasında negatif yönde orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Yaşam kalitesi ölçeğinde; fiziksel fonksiyon alt boyutu puan ortalaması 84.97 ± 16.88 iken, fiziksel sorunlara bağlı rol kısıtlılığı 79.66 ± 33.33 , ağrı 67.56 ± 19.67 , genel sağlık algısı 52.15 ± 10.16 , enerji vitalite/yorgunluk 57.82 ± 18.79 , sosyal işlevsellik 47.60 ± 15.62 , emosyonel sorunlara bağlı rol kısıtlılığı 67.01 ± 40.39 , mental sağlık alt boyutlarının puan ortalamaları 67.44 ± 15.80 olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerde, SF-36 kısa formunun genel sağlık algısı alt boyutu istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek bulunmuştur ($p < .05$). Ekonomik durumu iyi olan ve psikiyatrik yakınması olmayan öğrencilerde de enerji alt boyutu puan ortalamaları anlamlı bir şekilde daha yüksek bulunmuştur ($p < .05$).

Sonuç

Çalışmamızda, bedensel duyuları abartılı algılamanın ve somatizasyona yatkinlığın, yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Öğrenci, somatizasyon, yaşam Kalitesi

Polikistik Over Sendromu Tanısı Alan Gençlerde Beden Algısı: Nitel Bir Araştırma

Ayşe Çevirme¹, Özge Kaynak¹, Nezihe Uğurlu²

¹ Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Sakarya

² Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Muğla Sağlık Yüksekokulu, Muğla

Giriş

Polikistik over sendromu üreme çağındaki kadınlarda en sık görülen endokrinolojik bozukluklardan biridir ve hastalığın sebep olduğu semptomlar yaşam kalitesinde ve beden imgesinde anlamlı azalmaya sebep olabilir. Bu araştırmanın amacı polikistik over sendromu (PCOS) tanısı alan hemşirelik öğrencilerinin beden algılarını, deneyimlerini, duygularını doğrudan öğrenmek, mevcut durumları anlamak ve açıklamaktır.

Yöntem

Araştırma tanımlayıcı fenomenolojik tipte nitel bir araştırma olarak planlanmış ve olasılık temelli olmayan amaçlı örneklem tekniği kullanılmıştır. Çalışma için gerekli izinler alınmış ve örnekleme gönüllülük esası benimsenmiştir. Görüşmeler ve anket uygulaması 13 – 17 Ekim 2014 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veriler, bir sağlık yüksekokulunun hemşirelik bölümünde okuyan 8 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ve öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin yer aldığı anket formu aracılığı ile elde edilmiştir. Çalışmaya katılanların yaş ortalaması 20'dir. Her öğrenci ile 30-45 dakika görüşülmüş ve konuşmalar dijital olarak kaydedilmiştir. Kayıtlı konuşmalar Word programında yazıya dökülmüştür. Öğrenciler Ö1-Ö8 şeklinde kodlanmıştır. Araştırmanın temel problem cümlesini "PCOS tanısı almış gençlerde beden algısı nasıl etkilenir ve sendromun belirtilerini yok etme girişimleri nelerdir?" Sorusu oluşturmaktadır. Araştırmanın alt problemleri ise bireyin sistemlere ilişkin sorunlara yaklaşımı, vücudundaki fiziksel görünüm ve tüylenme durumu, kendini enerjik hissetme, cinsel sorunlar veya cinsellik, nörolojik ve duygusal algı ve deneyimlerine ilişkin 5 sorudan oluşmaktadır.

Bulgular

Polikistik over sendromu sıklıkla, beden algısının önemsendiği genç yaşlarda görülür. Bu durum bireylerin sendromun belirtilerini yok etme çabasına yol açar. Bu anlamda çalışmanın nitel verileri, üniversite öğrencilerinin bu sendromla ve sendromun beden üzerindeki etkileri ve duyguları ile ilgili fikir verir. Öğrencilerin hepsi menstrüasyon düzensizliği yaşadıklarını, vücutlarında anormal tüylenme ve şişkinlik olduğunu, kendilerini yorgun ve sinirli hissettiklerini belirtmişlerdir. Çoğunun infertilite ile ilgili endişe duyduğu, konstipasyon şikayetleri olduğu, sürekli uyumak istediği ve sivilcelerinin rahatsızlık verdiği bulunmuştur. Tek öğrenci diyare şikayetinin olduğunu belirtmiştir.

Sonuç

Bu nitel çalışmanın verileri genellenemez. Bununla birlikte polikistik over sendromlu öğrencilerin tıbbi tedavi ve bilgilendirme hizmetleri kullanmaları konusunda güçlendirilmesi ve kendilerini daha iyi tanımaları gereksinimleri olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler

Polikistik over sendromu; beden algısı; duygu ve deneyimler; öğrenci hemşire

Erişkinlerde(1945-1965 Doğumlular) Hepatit C Taranmalı Erişkinlerde(1945-1965 Doğumlular) Hepatit C Sıklığı

Mustafa Altındış

Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi , SB Sakarya Eğitim Araştırma Hastanesi, Tıbbi Mikrobiyoloji AD., Sakarya

Giriş

Dünyada 200 milyondan fazla insanın Hepatit C virüsü (HCV) ile enfekte olduğu bilinmektedir. HCV'nin en önemli bulaş yollarından biri olan kan ve kan ürünleri ile bulaş, günümüzde tüm kan ürünleri HCV açısından araştırıldığından oldukça azalmıştır. Ancak kan ve kan ürünlerinin HCV yönünden araştırılmasının başladığı 1992 yılından önce kontamine kan ve kan ürünleri ile birçok nesil enfekte olmuş olabilir. Bu çalışmada AntiHCV çalışılan kan örneklerinin sonuçları retrospektif olarak araştırılarak pozitif örneklerin erişkinlerdeki dağılımının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

SAÜ Tıp Fakültesi, SB Sakarya Eğitim Araştırma Hastanesi Mikrobiyoloji laboratuvarına, Eylül'2012-Ocak'2014 tarihleri arasında çeşitli ünitelerden(poliklinikler, cerrahi klinikler, endoskopi, diyaliz, anjio üniteleri,...)gönderilen 1945-1965 arası yıllarda doğan bireylerden alınan test sonucu ile 18-45 yaş arası bireylerin test sonuçları HCV pozitifliği-yaş dağılımı açısından araştırılarak karşılaştırılmıştır. AntiHCV testi makroELISA (Abbott) ve mikroELISA(Diapro) yöntemleri ile üretici firma talimatları doğrultusunda çalışılmıştır.

Bulgular

Çalışmada toplam 27478(12031'i 1945-1965 yılları arasında doğanlardan; 15447'si ise 18-45 yaş arası) test sonucu değerlendirilmiş, 1945-1965 arası doğumlularda 445 (%3,7), 18-45 yaş arası için ise %0.79(122/15447) antiHCV pozitifliği saptanmıştır. HCV dağılımı erişkin yaş gruplarından 1945-1955 arası doğanlarda %3.3; 1956-1965 yıllarında doğanlarda ise %4.1 bulunmuştur.

Sonuç

Çalışmamızda 45 yaş üzeri bireylerde AntiHCV pozitiflik oranı belirgin olarak yüksek bulunmuştur. Bu durum 45 yaş üstü bireylerin HCV ile enfekte kan, kan ürünlerine maruz kalmış olmasından veya geçmişte toplumda HCV prevalansının yüksek olmasından kaynaklanmış olabilir. HCV halen aşı ile korunulabilen bir hastalık olmadığından ve yüksek kronikleşme oranları nedeni ile toplum prevalansının yakın izleminin toplum sağlığına önemli katkı sağlayacağı açıktır.

Anahtar Kelimeler

Erişkin, HCV, AntiHCV, HCV Prevalansı

Hemşirelik Eğitiminin Kolorektal Kansere Risk Farkındalığına Etkisi

Funda Akduran, Nursan Çınar

Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Sakarya

Giriş

Araştırma, hemşirelik eğitiminin kolorektal kanser risk farkındalığına etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem

Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen çalışmanın örneklemini 2014-2015 yılı güz yarıyılında bir Sağlık Yüksekokulu'nun Hemşirelik Bölümü 1. ve 4.sınıfında öğrenim gören ve çalışmaya katılmaya gönüllü 132 öğrenci oluşturdu. Veriler, literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyo demografik özellikleri ve kolorektal kanserlere yönelik risk faktörlerini belirten 24 ifadeyi içeren, anket formu kullanılarak toplandı. Kolorektal kanserlere yönelik ifadelerin değerlendirilmesi; ifadelerin doğru yanıtlarına "1", yanlış yanıtlara "-1", bilmiyorum ifadelerine de "0" puan verilerek yapıldı. Anket formu öğrencilere araştırmacıların gözetiminde, çalışmanın amacı ve gereklerini belirten bir ön bilgilendirme yapıldıktan sonra uygulandı. İstatistiksel değerlendirmede SPSS paket programı kullanıldı. Araştırma verilerine Kolmogorov-Smirnov testi uygulandı ve bu test sonucunda değişkenlerin normal dağılım göstermedikleri görüldüğünden Wilcoxon Signed Ranks Test kullanıldı. P değeri < 0.05 olan değerler istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. Değerlendirmede ayrıca yüzdeler, ortalama ve standart sapmadan yararlanıldı.

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin % 85,6'sının (n= 113) kız, % 14,4'ünün (n=19) erkek idi. Yaş ortalamasının $X=20,46 \pm 2,04$, (min= 17, max= 31) olarak belirlendi. Öğrencilerin % 54,5'inin (n= 72) 4.sınıf, % 45,5'inin (n=60) 1.sınıf olduğu belirlendi. 1. Sınıf öğrencilerinin risk farkındalığı toplam puan ortalaması $X=12 \pm 7,43$ son sınıf öğrencilerinin $X=16,93 \pm 7,71$ bulundu. Aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edildi ($Z= -9,333$; $p=,000$).

Sonuç

Hemşirelik eğitimi öğrencilerin kolorektal kanserlere yönelik risk farkındalığını olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler

Kolorektal kanser, risk farkındalığı, hemşirelik eğitimi